

5-ЧКА КЪУНА

Токиода кыле феи гатун Олимпиададин кыугунра Россиядин спортсменри 70 шабагы кызанмишуналди медалрин зачетдай 5-чка кына. Абурукай 20 кызилдин, 27 гимидин ва 23 бурунждин бур я. Медалрин умуми кыдардал атайла, РФ-дин хянавай команда 3-чкадал акыалтна. И жигетдай Россиядин спортсменри эхиримжи пуд Олимпиададин кыугунрилай хъсан нетижар кызанмишна: Пекинда (60; 24-13-23), Лондонда (67; 20-19-28) ва Рио-де-Жанейрода (56; 19-17-20) медал кыачунай. Токиода Олимпиададин кыугунар 8-августдиз кыутыгъ хана. Гила, 24-августдилай 5-сентябралди Токиода гатун Паралимпиада – 2020 жедат.

Жанейрода (56; 19-17-20) медал кыачунай. Токиода Олимпиададин кыугунар 8-августдиз кыутыгъ хана. Гила, 24-августдилай 5-сентябралди Токиода гатун Паралимпиада – 2020 жедат.

РД-дин АХЦЕГЪ РАЙОНДИН ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ГАЗЕТ

1928-йисалай акъатзава

№32 (8792), арбе

12+

ЩИШИ ДУШНЯ

11-август, 2021-йис. Газет гыфтеда садра акъатзава.

Кымет 10 манат

РАЙАДМИНИСТРАЦИЯДА СОВЕЩАНИЕ

КЪАНАЛРИЗНИ БУЛАХРИЗ ЯТАР ХЪИЯГЪДА

Даш АЛИЕВ

10-августдиз Ахцегъ райадминистрациядин активдин нубатдин совещание хана. Сифте гаф рахуналди, ам муниципалитетдин кыилин заместитель Вадим Агъасиева ачухна ва кыле тухвана. Икыбан месэлайрин эгечдалди вилик ада хабардар авурвал, кьати марфар-селлер атуникди хъайи «Маза-Ахты» цин провондин авария арадай акхъудун патал УЖКХ-дин устлары йфюгъ талгыана гыакъисагъвилелди кваллахзава, пара кьадар сагърай! Цин кыилин имаратни саки туькуьр хъуьнува ва и йикъара булахриз яд хъиягъда.

Налогар кватлунин месэлай гаф экономикадин отделдин начальник Фарида Агъмедовади кыачуна.

- Къенин йикъалди районда муьжуьд вацран налогрин пландин тапшуругъар эменнидай 79 ва чилин налогдай 78,9 процентрин тамамарнава. Транспортдин налогдай эхиримжи йисара кватл хъанвай 22 миллион манат буржуникай СП-ра (и жигетдай алаатай гыфтеда Ахцегърин, Хуьруьгрин ва Фиярин сельадминистрацияр тафаватлу хъана) вахгузват. Идарайра страховоной взносрай кватл хъанвай буржарни яваш-яваш ахлудзава, - лагъана Ф.Агъмедовади.

KOVID-19 тугъвалдин вилик пад кьун патал районда вакцинациядин серенжем кыле тухузвай гьалдикай малумат муниципалитетдин крар идара ийизвайди тир Гайдар Эльдарова авуна. Ада кьейдна хъи, республикадин санитарный кыилин духтурдин Къарардилай кылухъ рапар ягъунин кваллах активламиш хъанва. Ятлани кьенин йикъалди районда коллективдин умуми иммунитет арадал гъун патал герек кьадардин анжах 3347 касдиз (29%) рапар янва. Муаллимри 1-сентябралди и рекъем 80 % див агакьарунин чарасузвал ава.

Ахпа ада залдавай бур коронавирусдин вилик пад кьунин рекъай школайрин коллективар патал Роскомнадзордин истемешунрихъни теклифрхъи галаз танишарна: хъуси сангигиена хуьн, экъунахъ вири коллективдин сагъламлилин гьал ахтармишун, маскьяр алукулун, классарни дегълизар дезинфекция авун, 1-сентябрдин суварин мярекатар пара инсанрин иштираквал авачиз ачух гьавадал тухун, иллаки кьетлен дикъет школайрин пищеблокриз гун (анра кьулугъчийри маскьярни бягълеяр алукулун чарасуз я) ва икI мад.

Эхирдай Вадим Агъасиева таъкимар авурвал, РФ-дин Госдумадиз ва РД-дин Халкъдин Собранидиз депутатар хъагъунин сечкийриз гъазурвал акун яз, сечкийрин вири участокра генераторар, видеокамераяр ва 2 сейф таъминарун патал участокрин комиссийрин председателрини СП-рин кыилери кьемаз кьайгъу члугун лазим я.

Эхирдай Вадим Агъасиева таъкимар авурвал, РФ-дин Госдумадиз ва РД-дин Халкъдин Собранидиз депутатар хъагъунин сечкийриз гъазурвал акун яз, сечкийрин вири участокра генераторар, видеокамераяр ва 2 сейф таъминарун патал участокрин комиссийрин председателрини СП-рин кыилери кьемаз кьайгъу члугун лазим я.

РЕШЕНИЕ №23

заседания Собрания депутатов СП «село Хнов» от 10.08.2021 г. об избрании членов конкурсной комиссии по проведению конкурса по отбору кандидатур на должность главы сельского поселения «село Хнов»

1. Принять заявление главы СП «село Хнов» Давудова А.И. об уходе с занимаемой должности по собственному желанию.
2. Назначить врио главы СП «село Хнов» Нуралиева Зилфели М.
3. Избрать членов конкурсной комиссии в составе:
 - 1) Мамедханова Феруха Сергеевича
 - 2) Давудова Аскера Низамиевича - депутата районного Собрания,
 - 3) Касумова Абдурахмана

4. Конкурс состоится 03.09.2021г. в сельадминистрации СП «село Хнов».
5. Опубликовать информацию об объявлении конкурса на замещение должности главы СП «село Хнов» в районной газете «Новый мир».

Председатель Собрания депутатов «село Хнов»
Л.М.ПАШАЕВ
Секретарь
Р.К.МУХТАРОВ

КІВАЛАХДАЛ ТАЪМИНАРДА

«Земский духтур, фельдшер» программа уьмуьрдиз кечирмишунин мураддалди РД-дин здравоохраненидин Министерстводи хуьрера 170 духтур ва 13 фельдшер, гьакъни ФАП-рин акушеркаарни медресаяр кваллахдал таъминарун фикирдиз кыачуна. И программа уьмуьрдиз кечирмишуниз цIи 180 миллион манатдилай гъаф пул ахъайнава. Кваллах кланзавай ксаривай райондин ЦРБ-диз кьвез жедат.

И мукъва РД-дин Къилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Сергей Меликова Дагъустанда цIийи коронавирусдин инфекция чукIунин вилик пад кьунин рекъай оперативный штабдин нубатдин заседание кыле тухвана. Адан кваллахда гьакI «Ахцегъ район» МР-дин кыл Осман Абдулкеримова, Роспотребнадзордин Управленидин Ахцегъ района авай ТО-дин регъбер А.Касимова, ЦРБ-дин кыилин духтурдин заместитель Ф.Шагьмардановади ва райадминистрациядин умуми отделдин начальник Р.Османова иштиракна.

Инал региондин регъберди малумаривал, чина гъар юкъуз инсанрик коронавирусдин инфекция акатай 200-205 цIийи дуьшуьш жезва. Къейдин, гъеле майдин вацран юкъвара чи республикада и рекъем 40-50 касдиз барабар тир. Коронавирус себеб яз телеф жезвайбурун кьадарни аквадай гьалда артух хъанва. Лап эхиримжи йикъара и инфекция акатна 31 кас кьенва. Идан себебарни вакцинаяр ягъунин кваллах

ОПЕРАТИВНЫЙ ШТАБДИН НУБАТДИН ЗАСЕДАНИЕ

зайифдиз кыле фин ва инсанри хатасузвили талукъ тир кьайдайрал амал тавун я.

Вичикай инал суьгъбет физвай азардиз талукъ яз Ахцегъ района авай гьалдикай рахуналди, Осман Абдулкеримова 26-июлдилай 2-августдалди чина 12 кас коронавирусдин инфекциядик, 34 касни внебольничной пневмониядик начагъ хъанвайди кьейдна. Ида азарлуьрин кьадар артух жезвадан гьакъиндай шагъидвалзава. Чи инфекциядин госпиталда авай 15 чкадикай гъеле 14 азарлуьри кьунва.

Ахцегъ района агъалияр вакцинация ийидай 2 пункт кардик ква. Стационарный сифтеди ЦРБ-да ава. Къвед лагъай пункт мобильный десте я. Ам агъалияр из коронавирусдиз акси вакцина ягъун патал чи райондин хуьрериз физва. Инсанриз хаталу и азардиз акси рапар ягъиз эгечIайдалай

кылухъ чи райондиз талукъ тир вакцинадин 3308 доза атана. Икьван чIавалди 2897 касдиз вакцинадин сифте компонент, 2123 касдиз адан 2-компонент янава.

Заседанидин вахтунда республикадин Къили кьейд авурвал, июлдин вацра чи республикада 100 агъзурдалай гъаф ксариз вакцина янава. И рекъай тухузвай кваллахдин еришар саки 85 процентдин хъаж хъанва. Дагъустанда йикъа 3000 далай гъаф инсанриз рапар язава. Чи республикадиз икьван чIавалди коронавирусдиз акси гъар жуьре вакцинайрин 297 агъзур доза ракъурнава. Вакцинация тухун патал тир чи пунктара гъар юкъуз саки 14 агъзур касдиз рапар ягъиз жедат. Инал региондин регъберди гьакъни са тIимил вахтунилай келдай цIийи йис башламишдайди, ададай вилик чарасуз яз вакцинация тухун лап важиблу тирди рикел хкана.

ОБРАЗОВАНИЕ

КІЕЛУНИН ЦІЙИ ЙИСАЗ ГЪАЗУР Я

ИНТЕРВЬЮ

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Гатун каникулар башламишнамазди образованидин идарайра кыилинди кIелунин цIийи йисаз гъазурвал акун я. Ахцегъ райондин школар ремонтунин, абур 1-сентябрдиз гъазурунни кваллахар кыле физвай гьалдикай чаз ина образованидин Управленидин начальникин заместитель, РД-дин лайихлу муаллим Сейфуллагъ Назирович НАЗАРОВА суьгъбетна.

КУ Б Р У Б К Ё Й Д.
С.Н.Назаров 1956-йисуз Ахцегъа зегъметкеш чIехи хизанда дидедиз хъана. 1971-йисуз Ахцегърин 1-нумрадин школа, 1975-йисуз Дербентдин педучилище, 1985-йисуз ДГПИ-да тарихдин факультет агалкъунралди акъалтIар авур жегъилди пешекарвиллин зегъмет вич рекъетур Тлярата райондин школайра кваллахунилай башламишна. 1976-1978-йисара СА-дин жергейра кьуллугъна хтайдалай кылухъ Миграгъа, Кьутункъа муаллимвал авуна. 1981-йисалай ада вичин уьмуьр хайиди тир Ахцегърин 1-нумрадин юкьван школадин коллективдихъ галаз алакьаламишна: комсомолдин тешикатдин секретарвиле, тарихдин тарсарин муаллимвиле, завучвиле ва 2008-2013-йисара директорвиле кваллахна. Муаллимвилин зегъметдин 45 йисан тежриба авай пешекарди 2019-йисалай Ахцегъ райондин образованидин Управленидин (РЮО) начальникин заместителдин везифаяр тамамарзава. - Сейфуллагъ Назирович, сифте нубатда, вуна чаз район-

дин образованидин хиле умуми гьаларикай ва кIелунин цIийи йисаз гъазурвал акун яз школар ремонтунин месэладикай лагъанайтIа кIандай.

- Ахцегъ района вири саналди 19 школа кардик ква, абурукай 14 юкьван чирвилерин (СОШ), 4 умуми (ООШ) ва садни 2350-нумрадин погранчастану сифтегъан

чирвилерин. Ахцегърин 1 ва 2-нумрайрин, Хуьруьгрин ва Кьакларин хуьрерин школар типовой бур, амай бур вири са бубат кьурвал туькьуьрнавай бур я. Алай вахтунда Луткуна 400 аялдин чка авай алай аямдин истемешунрин кьур зурба школа эцигна беъмарзава (ноябрдиз ишлемишиз вахкуда) ва Ахцегъа 120 чкадин школадин драмат эцигзава. Районда гьакI 5 аялрин бахча (Ахцегъа «Солнышко», «Юный космонавт», «Рассвет», Хуьруьга «Сokolёнок», КьакIа «Орлёнок». 1-сентябрдиз Ахцегъа, 2-школадин патав, 60 чкадин цIийи садик ишлемишиз вахкуда) ва 8 алава образованидин идараяр ава: 2 спортшкола, 2 музшкола, аялрин яратмишунин КIвал, искусствойрин школа, изобразительный искусстводин школа ва жегъил натуралистрин станция (СЮН), абурук 2419 (74,4%) аял ква.

Школайра санлай 2843 аялди кIелзава, абурукай 1976 ученики 1- сменада (69,5%), 843 аялди 2 лагъай (29,7%) ва Луткунрин школада 24 аялди (0,8%) 3-сменада кIелзава. Школадилай виликан яшарин 2420 аялдикай 590 аял (30,1%) аялрин бахчайриз, яни садикриз кьвезва. 3-7 йисан яшарин 74 бицек садикрин нубатда ава. 1-сентябрдилай Ахцегъа цIийи садик кардик кутуникди и месэла са кьадар кьакъатда. Ятлани гележегда Калук, Луткуна ва Цуругъа

ГАФУНИЗНИ, КАРДИЗНИ МИХЬИ...

Мердали ЖАЛИЛОВ

Сердер Ширинбегович Мегъамедов чаз мукъувай чидай лап хъсан муаллимрикай, тешкилатчийрикай, дустарикайни сад тир. Хайи чӀалал, газетдал, милли культурадал гзаф рикӀ хъуни ам чаз, журналистриз, мукъва авурдал шак алач. Вичиз са гыхьтин ятӀа дарихвал ва я шадвал хъайивалди, ам чи патав редакциядиз акъатдай, чи хейлин суаларни рикӀелай алудна хъиз хъфидай.

И экуь дуьньядал ам 74 йисуз яшамиш хъана. Идакайни 35 йис халкъдин образованидин хилез бахшна. 15 йисуз ам чи меркезда лап четинбурукай сад тир 16-нумрадин юкъван школадин кыле акъвазна. Къулукъ галамай, усал шартӀарин чка “перестройкадин” алаш-булашдинни тарашунрин вахтунда неинки хвена, хейлин рекъерай гъаӀ виликдини чӀугуна.

Идан гъакъиндай Сердер Ширинбеговичаз Махачкъаладин образованидин управленидин а чӀаван начальник М.Г.Мегъамедован къул алаз ганвай характеристикадини шагидвалзава: “С.Ш.Мегъамедов кылевай школадин коллективдихъ тайин тир агалкъунар хъанва. Сад лагъайди, муаллимар санал агудзавай, са метлебдихъ чӀугвазвай, руьгъламишзавай алакъаяр арадал атанва.

Къвед лагъайди, ина аялри чирвилерин ва тербиядин рекъай къалурзавай дережаар дурумлубур, чпелай чешне къачузвайбур я. Гъар йисуз лап еке десте аялри гъам шегъердин, гъам республикадин олимпиадайра агалкъунар къалурзава. Мадни къетӀенди, ина аялрин арада яргъал йисара са жуьрединни тахсиркарвилер хъанач...”

Себеб сад я, и карни гъа характеристикада къалурнава: “С.Ш.Мегъамедова вичин кӀвалахда сабурувал, зегъметдихъай кичӀе туширвал къалурунихъ галаз сад хъиз, ам гафунизни, буржидизни, къуллугъдизни михь я. Вичивай хъиз, коллективдйайни сад хъиз истемешзава...”

Ихьтин гафарилай гуьгъуьниз мад вуч лугъуз жеда?

Педагогвили бегъерлу зегъмет Сердер Ширинбеговичаз “РД-дин халкъдин образованидин отличник”, “РД-дин лайихлу муаллим”, “РФ-дин умуми образованидин гуьрметлу работник” лагъай тӀварар гуналди, маса ша-

багъралди, тарифдин чараралди къейднава.

Сердер Ширинбеговичаз агакъай ирс екеди я. Гъа ирсиниз вафалувили ам халкъдин вилик гуьрметри ва лайихлувилери хкажни авуна. Ам Ахцегъа вич асилдай чӀехи муаллим тир Ширинбеганни адан кайвани, цӀуд аялдин диде хъайи (Игит диде-дин) ИкӀлимадин хизанда чӀехи хъана. Аял чӀаварилай ада илимдихъни чирвилерихъ еримишна. Амма сифте камар Дагъустандин радиода ва Ахцегъ райондин Хинерин хуьруьн (Къизил дерада) мяденра кӀвалахунихъ галаз алакъалу авуна. А чӀаван адет тирвал, Сердера вич производстода вуж ятӀа чирна, ахпа вуздиз гъахъна. ДГУ-дин филологиядин факультетда кӀелна, Хив районда муаллимвиле зегъмет чӀугуна, ахпа Махачкъаладиз атана...

Шегъердин чӀехи школадиз регъбервал гуни Сердер Ширинбегович аялриз хъиз, абурун диде-бубайриз, шегъердин жемятдин векилризни машгъурна. Гъавилай ам галаз-галаз са шумуд сеферда шегъердин Советский райондин, ахпа Махачкъала шегъердинни Собранийриз депутатвиле хъяна. Сердер Ширинбеговича, школада хъиз, вичи кӀвалахзавай райондани къулайвилер, михъвилер, къайда, низам хуьн патал вири мумкинвилер жагъуриз хъана. И карди ам мадни машгъурна. Хайи райондин агъалийриз ам гъатта чпин райадминистрациядин кылиз хутахиз кӀанзавай. Яни ам, шегъердиз хъиз, райондизни вафалу тир, анин саки вири важиблу мярекатрик вичин пай кутазвай...

Сердер Ширинбеговича чӀехи ва вичелай чешне къачуниз лайихлу хизанни арадал гъана: 2 хвани руш, хтулар чӀехи авуна... Бубавилин, архавилин везифаар намуслувилелди кылиз акъудна: кӀвал-югъ кутуна, багъ-сални битмишарна, аялризни хъсан тербия гана...

Чи газетдин редакцияда хъиз, шегъердани, Ахцегъани, Хивдани, масанрани адахъ гъакъван хатурулу ва вафалу дустар гзаф авай. Кысметди, гъайиф, ам фад, рикӀик гзаф крар кумаз къакъудна.

Вич сагъсуз тирди чивзайлани, Сердер Ширинбеговича бушвалдачир, мугъманвилериз фидай, мугъманар вичини хушдиз къабулдай. Газетдин редакциядихъайни кам галуднач. Зенгералдини чаз суварар, агалкъунар тебрикдай, газет кхъиз куьмекар гун тешкилдай...

И йикъара адан 75 йис тамам жезва. И вакъиа, вич галачтӀани, адан хизанди, ярар-дустари къейдзава, хъсан инсан, чӀехи муаллим ва тешкилатчи рикӀел хуьзва. Бубадин ирс веледри да-вамарзава...

КӀЕЛУНИН ЦӀИЙИ ЙИСАЗ ГЪАЗУР Я

1 ←

садикар эцигунин лазимвал ава.

Ремонтирай рахайтӀа, райондин руководстодин алахъ-унралди эхиримжи 2-3 йисуз республикадин «100 школа» проектдин сергъятраваз чи саки вири школаяр капиталныйдаказ ремонтна, гуьнгъуьниз хкана, анра хуьтӀугъз чимивилин режим, 1-4 классрин аялриз чими тӀуьнар таъминардай къулай шартӀар яратмишнава. Алай вахтунда школайра анжах, лугъурвал, косметикадин, яни классризни дегълизриз шир-киреж ягъунин, михъвилер авунин кӀвалахарни саки бегъем я. Махсус план-графикдив къурвал, ремонтрин вири кӀвалахар 12-августдалди бегъемарун лазим я. И кар патал цӀи муниципальный бюджетдай школайриз вахтунда ва герек тир къадарда (умуми гъисабдалди 750 агъзур манат) пулдин такъатар ганва. И кардай школайрин коллективри ва аялрин диде-бубайри райондин руководстводиз сагърай лугъузва. 15-августдиз школаяр кӀелунин цӀийи йисаз тамавилелди гъазур тирвилдин гъакъиндай райадминистрациядин махсус комиссиядин (адак РВО-дин, Роспотребнадзордин, Госпожнадзордин, ОВД-дин пешекарарни ква) ахтармишанар кыле тухуда ва абурун негъижайрай талуку тир къайдадин актар кхъида.

- Сейфуллагъ муаллим, аялрин хатасузвал хуьнин жигъетдай гыхьтин серенжемар къабулзава?

- Образованидин вири идарайра видеокамераяр эцигнава, огне-тушителрални герек маса алатрал тадаракламиш пожарный щитар ава. Абур жугъуьна тунва ва югъ-йиф къарауули хуьзва. Алай вахтунда икърардалди Дербентдин ООО «Моврас» карханадиз 300 агъзур манат пул яна хъиз, абуру чи вири школайра къалабулух кутадай, яни тревожный кнопкаяр эцигнава.

- Дуьньяда коронавирсудин пандемиядин шартӀара образованидин идарайрин коллективар садакай садак акатдай, акъалтӀай хаталу ва фендигар тӀугъвалдикай хуьдай гыхьтин кӀвалах тешкилнава?

- Гьелбетда, и азарди чун вири секинсуз авунва. Адан вилик пад къун патал чна Роспотребнадзордин истемешунар (хсуси сангиги-

ена, экуьнахъ вири коллективдин сагъламвилин гъал, температура ахтармишун, маскаяр алукулун, классарни дегълизар дезинфекция авун, анра гъава къекъуьрун, араара ламу пек элягъун) вилив хуьз тунал гуьзчивалзава. COVID-19 азардикай хуьдай рапар ягъуналди коллективдин умуми иммунитет арадал гъун патал школайрин директорри махсус къарар акъудна хъиз, муаллимрив рапар ягъиз тазва. ИкӀ, алай вахтунда чи школайрин 69% муаллимри рапар янава, 1-сентябрдалди и рекъем 80 % див агакъардайвал я.

- Школайра кӀелзавай 2843 аяллиз лазим тирвал тарс-тербия гун патал вири предметрай муаллимар авани, абурун еридикай вуч лугъуз жеда?

- Райондин образованидин идарайрин вири 915 къллугъчидикай 496 муаллимар я. Абурукай 523 дахъ (57,2%) пешекарвили кылин образование, 121 дахъ высший (13,2%) ва 141 дахъ сад лагъай (15,4%) категорияр ава. Дугъри я, дагълух 2-3 школада къецепатан чӀаларин муаллимар авач, амай вири школаяр герек тир муаллимралди таъмин я. «Земский муаллим» программа-дай анжах са Хинерин школада са касди кӀвалахзава.

- ЦӀи шумуд выпускникди ва гыхьтин негъижар аваз школар акъалтӀарнатӀа ва гила, 1-сентябрдиз, 1-классда партайрихъ шумуд аял ацукъзаватӀа куьрелди лагъанайтӀа кӀандай.

- 2021-йисуз районда 129 выпускникди школаяр акъалтӀарна. Абурукай ЕГЭ вахкуз тахъай 3 кас кваиз, амайбуру акъулбалугъвили аттестатар вахчуна. КӀелуна къетӀен агалкъунар къалурай 24 аял (выпускникрин 18,6%) къизилдин медалриз лайихлу хъана. Пара выпускникар имтигъанрай чӀехи баллрай республикадин ва уьлкведин вузрин медицинадин, экономикадин ва юриспруденциядин факультетрик экечӀнава. 2021-йисан ЕГЭ рин негъижайрай, шазан йисав гекъигаьла, юкъван дережадин балл урус чӀалай 9,11 ва историядай 3,22 баллдин артух я. Гъа са вахтунда, гъайиф хь, профильный математикадай, химиядай, физикадай, къецепатан чӀаларай, общественваниедай ва биологиядай умуми баллрин къадар шазандалай тӀимил я. Республикадин олимпиадайрани чи аялри зайифдаказ иштирак-

зава. Гьелбетда, им вичиз фикир гун ва тарс-тербиядин процесс хъсанарунин карда талуку тир серенжемар къабулун истемешзавай важиблу месэла я.

ЦӀи, кӀелунин 2021-2022-йисуз, районда 1-сентябрдиз сифте яз 322 аял партайрихъ ацукъда (тахминан, эхиримжи 2-3 йисуз гъа ихьтин къадар я). Са чӀалалди, абуруз герек вири шартӀар яратмишнава. Ктабрикай рахайтӀа, 2020-2021-йисара РД-дин образованидин Министерстводиз 140345 манатдин ктабар заказна, абурукай 1-классдин аялар патал лезги чӀалан 330 ктаб чкадал хканва.

- Алай вахтунда уьлкведин «Образование» милли проектдай хуьрерин школайра образованидин вилик фенвай технологийрин «Точки роста» классар ачухзава къван, Ахцегъ райондин школайра абуру авани?

- Эхъ, 2019-йисуз Ахцегърин 2 ва 2020-йисуз 1-нумрайрин школайра информатикадай, технологиядай ва ОБЖ-дай гыхьтин классар ачухна. ЦӀи 1-сентябрдилай Хуьруьгринни Къакарин школайра химиядай, биологиядай ва физикадай «Точки роста» классар ачухзава. Анра ни хъайитӀани ваъ, Махачкъалада пешекарвилин дережа хкаждай курсар кӀел хъувунвай тежрибалу муаллимри тарсар гузва. Алай аямдин офисдин къайдада 3 D моделированидин компьютерихъ ацукъна, жуьреба-жуьре илимрай вилик фенвай технологияр чирзавай аялриз анра гъич сугъул туш, гъевеслудаказ кӀелзава.

- Сейфуллагъ муаллим, малум тирвал, гатун каникулрин вахтунда районда аялрин сагъламвал мягъкемардай лагерар ачухна. Абурун кӀвалахдикай вуч лугъуз жеда?

- Разивилелди къейдин, эхиримжи 6 йисуз тахъай и кар цӀи чалай алакъна: Къакарин СОШ-дин бинедаллаз 60 аялди ва Ахцегърин ООШ-дин бинедаллаз 20 аялди ял ядай йикъан лагерар кардик кутуна. Са шумудра анриз фена малум хъайивал, аялрихъ хъсан гелкъевезва: кфетлу тӀуьнар гузва, машгъулардай итижлу серенжемар, спортдин акъажунар, хайи ватан чирдай экскурсияр, художественный эсерар кӀелунин конкурсар тешкилзава. Гъавилай аялар ва абурун диде-бубайри пара рази я.

зава. Эхиримжи йисара и заводдиз техникадин хейлин цӀийи такъатар хканва. Чпихъ программдин цифрайрин управление галай токарный ва фрезерный гъялдай тадаракин парк кардик кутунва. И карханада ракъ гъялдай кӀвенкӀвечи къайдаяр ишлемишуниз еке фикир гузва. Заводда агалкъунралди катапультаар ва балочный держателар гъасилзава. Ида вичин нубатда ихьтин шейэр маса уьлквейрай маса къачун акъвазардай мумкинвал гузва. Эхиримжи йисара ина инсанри гъар йикъан яшайишда ишлемишдай шейэр акъудуниз артух фикир гуз эгечӀнава. Заводда 10 далайни гзаф инвестпроектар уьмуьрдиз кечирмишнава.

ЧИР ХЪУН ХЪСАН Я

□ Яхун инсанар куьк хъун патал, чими пиводиз (сад хьтин паяр) нек яна, 1-2 истикан йикъа къве сеферда хъвада.

□ Эгер йикъа 2-3 силих серг ишлемишайтӀа, атеросклероз ва инфаркт азарар акаунин хаталувал агъуз аватда.

□ Бедендихъ галаз къун тавур са шей тӀуьна, зегъерламиш хъана, хуквада тӀал гъатайла, 0,5 истикан кефирдиз чайдин са тӀуруна авай сода вегъена хъвайла, хуквадин тӀал гъасятда секин жеда.

□ Гатун вахтунда 10 кг гъар гъи жуьредин хъайитӀани емишар тӀуьртӀа, куьн хуьтӀугъз азарлу жедач.

АГРОТУРИЗМ

КИЛИГУНИЗ ЛАЙИХЛУ
КЪИБЛЕПАТАН ЧКАЯР

Агротуризм (хуьруьн туризм) туриствилин къуллугъар яратмишун патал тѳебиатдин, культурадинни тарихдин ва хуьруьн чкадин маса ресурсар ишлемишунихъ рекъе тунвай туриствилин индустриядин сектор я. Ада тайин тир чкада яшайиш тухунин тарихдиз ва милли къетѳенвилериз тамамвилелди гъахъдай, чкадин фольклордихъ, адетрихъ галаз таниш жедай мумкинвал гузва. Агротуризмдин кьилин къетѳенвал туристар шегъердин къарайсузвликкай яргъа хъун я. Дагъустандихъ хуьруьн туризм вилик тухудай хъсан мумкинвал ава ва ада и кар кьилизни акъудна кѳанда.

Дагъустандин Къибле-патан килигуниз лайихлу чкайрикай гъаф эсебар кхьенва. Художникрини дагълух надир гуьрчегвилез талукъ шиклар мукъвал-мукъвал чѳугвазва. Амма Гъукуматдин ва маса идарайрин кабинетра чпин нубат гуьзетзавай ва чпи Къиблепатан зонадин мумкинвилер ачуарзавай вишералди проектиз талукъ документар авай хейлин папкайрал руг ала. Виликдай чна Дагъустандин Къиблепата халкдин яшайишдин метлебдин еке проект гъялиз кѳан тахъун меркезди кеферпад вилик тухунихъ галаз алакъалу ийизвай. Алай вахтунда, дугъри я, республика-

туризмдиккай сифте яз чаз Дербентда «Хуьр Россиядин руьгъ я» фестиваль кьиле тухузвай вахтунда ван хъана. Адан сергъатра аваз мугъманри хуьрерин объектрихъ ва ресурсрихъ галаз таниш хъунин мураддалди райондин хуьрерал ва поселокрал кьил чѳугуна.

Исятда идакай тухузвай рахунар Москвадай атанвай хабарри алава хъуьуна. Хъсан патахъ дегишвилер Уьлкведин Президент «Еке перемена» тѳвар алай проектрин аялрин конкурсдин иштиракчийрихъ галаз гуьруьшмиш хъунилай башламишна. Дагъустандай тир гадади къалурай проектдин бинедаллаз Махачкъалада интернет-кафе яратмишун

ахкъалдарунин гъакъиндай рахунар кьиле физ гъаф вахт я.

Малум тирвал, Дагъустанда туристар фин патал тайинарнавай объектрал кутугай шартлар яратмишнавач ва абур вилик тухун патал такъатар герек я. Ишлемишиз жедай объектар лагъайтла, вири республикада кѳланва. Къиблепата абурун къадар гъаф я. Месэла, абурун жергедик Шалбуздагъ, Базардуби, Ярыдагъ, Ахцегъ, Эренлер, Шагъдагъ акатзава. Сергей Меликован фикирдихъ галаз рази хъуники кьейдин, эгер и объектар туристар къабулун патал гъазур хъайитла, гьеле тѳвар кьун тавунвай объектривини нубат агакъда.

Идахъ галаз алакъалу яз, кьейд ийиз кѳанзава хъи, хуьруьн туризмди туристар шегъерра ваъ, хуьре, мугъманар къабулдай кѳалера яшайиш хъун фикирдиз къачунва. Тѳеби и яз, и кар патал талукъ тир инфраструктура герек я. Хуьруьн чкада туристар гъуьрчехъанвилин майишатрал, уьзюмлухрал, багъларални къелемлухрал, гъвечли карханайрал, хизандин фермайрал, тухумдин адетдин сенятрал (ва икѳ мад) желбиз жеда. Дербентдилай гъейри, дагъви районривай туристриз тадаракламиш тавунвай ва чпиз фин патал гъатта рехъни авачир объектар, гадарнавай хуьрер, цуьквед яйлахар къалуриз жеда. Мисал патал, куьгъне Бильгадин районда авай Дагбару Шелкенидин амукъаяр авай гъвечли шегъер къачун. Виче дельтапланеризм патал вижевай шартлар авай Къамах хуьре вичин агъзур ийс хъанвай лап хъсан булаха, тамар, гъар жуьре сортарин тарар ва набататар ава.

Белиждивай гугурт квай цин чешмейрал дамах ийиз жеда, вични гъам къайибурал ва гъамни кузвайбурал. И чешмейрихъ дармандин ерияр ава. Инал а кар кьейд авун кутугнава хъи, хуьруьн туризм хътин гафарихъ галаз чарасуз яз «Сагъламардай туризм» лагъай термин ишлемишзава. И мурад патал Къиблепата гъаф объектар ава: Берикейда къарадин ятар, Дузлакда кудай чешмейр, Ахцегъа гугурт квай чешмейр. Акъазвайвал, итижлу объектар гъаф ава.

Хуьруьн аграрный туризмдин маса терефарни ава: экологиядин, этнографиядин, культурадин туризмар. Гъар са терефрихъ чпин артуханвилер ава. Виридалайни гъаф а карди къалабулух кутазава хъи, хуьруьн туризмдиккай анжах рахунар кьиле тухузва, амма кардал атайла, гъайиф хъи, ам гьелелиг са рекъайни вилик физвач. Проектар чарарал аламукъзава. Инвесториз чпин проекти къазанжи гудач лугъуз, туризмдин и терефдиз пул серфиз кичѳе я...

«Дагъустандин правда»
газетдай таржума авурди
М.НАРИМАНОВ я

ТѳЕБИАТДИН БЕДБАХТВИЛЕР
ХСУСИ КЪУВАТРАЛДИ
АЛУДЗАВА

Даш АЛИЕВ

5-августдиз яргъал чѳугур гужлу марф къвана, селлер атуники Ахцегъ районда хуьруьн майишатдиз, гъафѳ рекъер-хуларизни яшайишдин объектриз хейлин зарар хъана. Кьилди къачуртла, «Ахцегъ-Къурукал-Хинер» машиндин рекъин 3-километрда, «Лай» участокдин къаншарда рехъ селди къуна, республикадин «Мегъарамдхуьр-Ахцегъ-Рутул» автотрассадин 77-километрда рехъ чѳур хъана, дигидай цин «Ахты-Къакар» ва Ахцегъа Гуьне патан майишатрин арадин къаналар къарадив аѳлана, Калукрин ва Къурукаларин хуьрера яшайишдин бязи кѳалерин подвалар ци къачуна, ГЭС-дин къаналдин кьил ваѳлу тухвана ва икѳ мад.

Идалай вилик къвайи гужлу марфарин нетижада «Ахцегъ-Мацар» дагъдин рекъин 2,5 километрдин участокдиз ва «Мацар-Ахцегъ» цин трубопроводдин кьилин имаратдиз еке хасаратвилер хъана. Алай вахтунда Ахцегъ муниципалитетдин кьил Осман Абдулкеримован гуьзчивилик кваз райондин хусуи къуватралди тѳебиатдин бедбахтвилер алудна бегъемарзава. Гъилевай гъафтеда цин къанализни булахриз яд хъиягъда.

ЗАКОНЫ И ОБЩЕСТВО

ЧТО ИЗМЕНИЛОСЬ
С ИЮЛЯ 2021 ГОДА

Только на карту «МИР»

С пятого июля зачисление пенсий и социальных пособий возможно только на карты «Мир». Тем, кто еще не перешел на российскую платежную систему, следует сделать это, как можно быстрее. Карту «Мир» можно открыть в любом банке. При переходе на нее с других карт номер счета может остаться прежним.

Беременных женщин и одиноких родителей поддержат

С июля отменяются начисления пособий беременным женщинам, вставшим на учет в консультации до 12 недели беременности. Взамен минимальной выплаты в 708 рублей вводится новое пособие, которое в среднем составит 6350 рублей.

Также вводятся новые пособия для одиноких родителей, которые воспитывают детей от 8 до 17 лет. В среднем они будут получать 5650 рублей. При этом на пособия смогут рассчитывать только те граждане, у которых среднедушевой доход не больше прожиточного минимума в регионе.

Проверки поддержанных автомобилей

Все ввозимые в Россию поддержанные автомобили теперь должны будут проходить очную проверку в испытательных лабораториях. Дистанционная проверка (по фотографиям), как это было до 1 июля, запрещена. Эти правила также распространяются и на автомобили, в конструкцию которых были внесены изменения. Получать разрешение необходимо будет в специализированных.

Перерасчет налога на транспортные средства

С 1 июля ФНС запрещено осуществлять перерасчет величины налога на транспорт, если это приводит к росту суммы и возникновению долга у владельца авто. Данное правило действительно и в отношении налоговых сборов на землю и имущество. Если гражданин уже оплатил налоговый сбор на основании уведомления налогового органа, то в дальнейшем ему не могут доначислить налог, сославшись на неправильный расчет.

Рост тарифов ЖКХ

Тарифы на услуги ЖКХ с 1 июля в среднем по стране вырастут примерно на 3 %. Соответствующий Приказ издал в Федеральной антимонопольной службе.

«В текущем году средний рост тарифов ЖКХ не должен превы-

сить 4 %. Фактический рост составит 3,3 %», — отметили в ФАС.

Специалисты ведомства контролируют соблюдение предельных индексов, чтобы не допустить необоснованного роста тарифов на коммунальные услуги. После установления новых тарифов ведомство анализирует данные и при выявлении нарушений заставит снизить их.

Электронная подпись бесплатно

С 1 июля можно будет бесплатно оформить квалифицированную электронную подпись для юридических лиц, ИП, нотариусов. Оформлять данные подписи будет ФНС. Изначально делать такие подписи собирались с 2022 года, но начать решили заранее.

Запрет на второе гражданство госслужащих

Запрещается иметь второе гражданство или постоянный ВНЖ другой страны:

- государственным и муниципальным чиновникам, работникам госорганов, органов местного самоуправления;
- военнослужащим Вооруженных сил, Росгвардии, ФСБ, Службы внешней разведки, военной прокуратуры и военных органов следственного комитета, сотрудникам органов внутренних дел, федеральной противопожарной службы, работникам уголовно-исполнительной системы;
- послам и полномочным представителям;
- главам и заместителям глав Центробанка и Счетной палаты, аудиторам СП;
- губернаторам, региональным депутатам и другим.

Сигареты станут дороже

С 1 июля магазины не смогут продавать табачные изделия дешевле 107,78 рублей за пачку. Кроме того, из продажи исчезнет немаркированный альтернативный табак сигары, курительный табак, табак для кальяна.

Средняя цена за пачку сигарет вырастет со 120 до 140 рублей. Связано это с тем, что акцизы на табачную продукцию в этом году увеличились на 20 %.

Информация о положенных льготах

С июля заработает Единая государственная информационная система социального обеспечения (ЕГИССО). С помощью нее россияне смогут узнавать о мерах соцподдержки и положенных им льготах.

дин кеферпад вичихъ гележег авай къиблепаталай виликни элячѳнава. Бязи вахтара кьиле физвай вакъайри чун вири ибурун гъакъиндай фикир авуниз мажбурзава.

Республикадин Кьилин вези-фаяр вахтуналди тамамарзавай С.Меликов Дагъустандин бизнес-сообществодихъ галаз гуьруьшмиш хъунин сеbeb гъа ихътин фикирар хъана. Маса месэлайрихъ галаз санал инал туризм вилик тухунин месэлаярни веревирдна. Региондин Кьилин вриоди хабар гайивал, чпе туриствилин инфраструктура яратмишдай зонаяр тайинарнава. Сифте килигайла ина цийи са затѳни авач. Хуьруьн туризм туриствилин кампанийрин проекта мягкемдиз гъатнава ва вири Россияда вилик физва. Хуьре

фикирдиз къачунва. Инай чи республикадин килигуниз лайихлу чкайриз виртуальный сиягъат кьилиз акъуддай мумкинвал жеда. В.Путина Даниял Шагъбанован тариф авуна. Ада кьейд авурвал, Дагъустанда туризм исятда авай-далай хейлин вилик фенвай хилез элкьурдай шартлар ава. И рекъай РД-да агалкъунарни авачиз туш.

Властдин фикирдалди, сифте нубатда гъайбатлу объектриз фикир гана кѳанда. С.Меликова асул объектрин жергеда вичикай Дагъустандин бренд хъанвай Сулакдин каньондин, Аджигельский вирерин ва Дербентдин тѳварар къуна. Гьелбетда, абур мадни са шумуд гъайбатлу объектдал алава хъийиз жеда. Дагъустандин умуми дережада туризм кѳачел

ЗАПРЕЩЕН ВВОЗ БОЛЕЕ 286 ТОНН
РАСТЕНИЕВОДЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ

Марина МУРСАЛОВА,
начальник отдела Кавказского межрегионального
Управления Россельхознадзора, за-
служенный работник сельского хозяйства

Управлением Россельхознадзора по Республике Дагестан в июле 2021 года проконтролирован ввоз 20997 тонн свежих овощей и фруктов. В зону ответственности Управления по месту доставки на СВХ «Виадук» и железнодорожную станцию Дербент поступило 4589,3 т овощей (перец, лук, чеснок, зелень и т.д.) и 16408,2 т. фруктов (нектарины, персики, сливы, яблоки, вишня, виноград и т.д.).

В июле 2021г. госинспекторами Кавказского межрегионального Управления Россельхознадзора не допущено к ввозу на территорию Российской Федерации 8 партий из Азербайджана и 8 партий из Ирана растениеводческой продукции, зараженной

карантинными вредными объектами.

Она была обнаружена на складе временного хранения ЮТТ СВХ «Виадук». Продукция следовала из Азербайджанской Республики и Исламской Республики Иран в Российскую Федерацию. Основанием для задержания стало заключение Дагестанского филиала ФГБУ «ВНИИКР», который подтвердил факт выявления карантинных вредных объектов - томатной моли (Tuta absoluta Povolny), восточной плодовой жоржки (Grapholitha molesta) и западного (калифорнийского) цветочного трипа (Frankliniella occidentalis Perg.).

За нарушение ФЗ №206 «О карантине растений» владельцы грузов привлечены к административной ответственности по ст. 10.2 КоАП РФ «Нарушение правил ввоза и вывоза подкарантинной продукции». В отношении растениеводческой продукции принято решение о возврате ее в страны экспортеры.

АГЪАЛИЙРИН ФИКИРДИЗ!
ДИСПАНСЕРИЗАЦИЯ ТУХУН
ВАХТУНАЛДИ АКЪВАЗАРНАВА

Агъалийрин сагъламвал хуьнин ва цийи коронавирусдин инфекция (Covid-19) чуькунин вилик пад къунин мураддалди чи республикада гъам чехи ва гъамни гъвечли яшара авай инсанар, чпик коронавирус акатай инсанар диспансеризация авун вахтуналди акъвазарнава.

Августдин вацра диспансеризациядиз, вилик пад къунин килигунриз теклифнавай Ахцегь, Мегъарамдхуьруьн, Докъузпара ва Рутул районрин агъалийриз диспансеризация винидихъ кьейднавай инфекция чуькунихъ галаз алакьалу яз эцигнавай сергьятламишунар алудайла кьиле тухуда. И кардикай чна алава яз хабар хгуда.

РД-дин ТФОМС-дин Мегъарамдхуьруьн райондин филиал

ИНТЕРНЕТ ЧИРВИЛЕР КЪАЧУНИН
ЗАЙИФ ЧЕШМЕ Я

Мугъаммадбукар ГЪАМИДУЛЛАЕВ,
экономикадин илимрин доктор, академик

Чирвилерин дережа хка-жунин ва жува-жув тамамвилехъ агакьарунин чарасузуликай авай ихтилатрай малум жезвайвал, жегьилри, гуя чпиз герек тир вири чирвилер электронный алатрин (компьютеррин, планшетрин ва иллаки телефонрин) куьмекдалди къачуз жедайдакай лугъузва. Зи фикирдалди, им чирвилерин дуьз рехъ туш.

Интернетда виридалайни хъсан ва якъин тир чирвилерни малуматар кIватI тавунайдахъ ва ана гзаф шит ва хаталу малуматарни авайдахъ яргъалди инанмишарна кIан жезва. ЯтIани гзафбур яргъалди телефонра алуькзава ва гьакI гъавайда чпин вахт пучзава.

Гьелбетда, гужуналди инсан чирвилер къачунин чешмедин гьакъиндай вичин фикир дегишарун патал мажбур ийиз жедач. Амма тежрибади къалурзавайвал, тайин тир ва кIевелай инанмишардай кIвалах тухвайла, а кар кьилиз акъудиз жеда.

Дурумлу чирвилер ара атIун авачиз къачуна кIанда. Чна ихтилат вири жуьредин чирвилер къачуникай ийизва. Гъар са касди муаллимрин тарсарилай, вичин пешедихъ ва итижрихъ галаз алакьалу тир ктабрилай ва маса литературадилай гъейри, чирвилерин дережа гегеншарун патал тайин вахтара акъатзавай газетарни журналар кIелунни чарасуз я. Абура авай хабарар алай вахтунин жуьреба-жуьре къарарар къабулун патал ва гьукматди къабулзавай къарарикай виликамаз хабар хъана, лазим тир серенжемар къабулдайвал, лап менфятлур жезва.

Вири девирра чехи ксари чпин уьмуьрда сад лагъай чка датIана чирвилер къачуниз ва жува-жув лап тамамвилехъ агакьаруниз чара ийизвай. Аллагъ-Тааладин эхиримжи Пайгъамбарди (с.а.с.) лугъудай: «Инсан дуьз рекъел эцигдай ва ам чехи зиян гудай вири крарикай хуьдай чирвилерилай кьиметлу са затIни са касдини къазанмишнач» (АтI-Пабрани). Маса гьадисда лугъузва: «Чирвилерихъ кьекъвез вуьж кьейитIа, ам Дувандин юььуз вичин Раббидихъ галаз ахьтин дережада аваз гуьруьшмиш жеда хьи, аданни пайгъамбаррин арада амукьдайди анжах са дережа я (пайгъамбарвилин дережа)» (АтI-Пабрани).

РикIел хуьх, чирвилер къачуни ва жува-жув лап тамамвилехъ агакьаруни Аллагъ-Тааладиз мукьва ийизва ва ам виридалайни хъсан ибадат я. «Ас-салам» газетдай

КЪИСМЕТДИХЪ КЪЕКЪВЕЗ...

Гъазурайди
Зайнаб ДАВУДОВА я

Лап фад алатай вахтара са ктабхана цай къуна терг хъана, ана анжах са гъилин кхьинар саламатдиз амукьнай. Гуьгъуьнай а гъилин кхьинар туьквенда эцигна. Абур яргъал йисаралди ктабар маса гузвай туьквенда амукьна, анин иеси дегиш жедалди садани адаз дикъет ганач.

Цийи иесиди, ктабар, рукописар гъилелай ийиз, туьквен герек тушир загIарикай азад ийидайла, гъилин и куьгъне кхьинарни гадар хъуьуна. Абур рекъай физвай са кесиб касдин гъиле гъатна. Адани пичина цай хкун патал абур куз гъазур хъанвайла, сифте, «Яраб ана вуч кхъенвагIа килигин» лагъана,

дикъет гана.

Ана икI кхъенвай: «Гъи касдиз гъуьлуьн кьерехдивай кузвай къван жагъайтIа, гъадан мурадар кьилиз акъатда». Кесибни, вичивай къакъатзавай затI авац лагъана, гъуьлуьн патав фена. Ада къванер хкажиз, абур къайибур яз акурла, лепейриз гадар хъийизвай. Гъа икI йикъар, гъафтеяр, варцар ва йисар алатна физвай... Ингъе, са сеферда кесибдин гъил кудай къванчик кIада. Ада, адет хъанвайвал, къачуна амни гъуьлуьз гадарда...

Эхъ, чи уьмуьрда чун, югъ йикъахъ гелягъиз, жуван кьисметдихъ кьекъвезва. Амма гзаф вахтара, кьекъвезвай затI жагъайла, чун адан патавай алатна физва. Вучиз лагъайтIа чаз са затI жагъурун ваь, адахъ къектуьн адет хъанва.

Райондин «Цийи дубня» газетдин редакциядин къуллугъчийри
РАМИДИН АРУХОВ
вахтсуздаказ кечмиш хьунихъ галаз алакьалу яз адан хизандиз, Фейзедин ва Шимсидин Аруховриз ва амай мукьва-къилийриз, дериндай хажалат чIугуналди, башсагълугъвал гузва. Рагъмет хьурай вичиз!

Райондин културадин хилен (РУК) къуллугъчийри Исафилова Светлана-диз (Хинерин хуьруьн библиотекаръ) ва адан уьмуьрдин юлдаш Идрисаз играми хва
ИГРАМУДИН
вахтсуздаказ кечмиш хьунихъ галаз алакьалу яз, дериндай хажалат чIугуналди, башсагълугъвал гузва. Рагъмет хьурай вичиз!

Цийи дубня

(Новый мир)

Учредитель:

Администрация

Ахтынского района

Республики Дагестан

Главный редактор

Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:

368730, РД, Ахтынский район, с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.

Телефон главного редактора

8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:

newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312

Газета «Новый мир» сверстана и отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00.

Подписано в печать 14:00

Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1500 экз.

Заказ № _____

Гьемдуллагъ БАБАЕВ

БУЛУТ БУБАД БУЛАХДИН ЯД

Тебиатдин гуьзел макан,
Мублагъ хьуй чаз вун авадан,
Шукур Аллагъ, икъван хъсан,
Булут бубад булахдин яд,
Хуп! ширин я, тIям, вид дад?!

Самур дере, Ахцегъ шегьер,
Гегенш хъанва диндин рекьер,
Мугъман жезвай сегьер-сегьер,
Булут бубад булахдин яд,
Дадмишурдан руьгъ жеда шад.

Гъар са касдиз дава-дарман.
Са чIавузни квахъдач аман,
Лигим хъана сагъ жеда чан,
Булут бубад шуьрбетдин дад,
Начагъдазни куьмек я фад.

Алатна чи къалп тир вахтар,
Ачух хъанва экуь бахтар,
Нурламиш яз даим юрдар,
Булут бубад булахдин яд,

Мелгьем я чи рикIин макъсад,

Садакьайрихъ метлеб авай,
Хуадин сир, себеб авай,
Марифат пак, эдеб авай,
Булут бубад булахдин яд,
Шуфа хьуй чаз хъваз адан дад!

Расулаллагъ жигер хъайи,
Агъдаш юрдар, шегьер хъайи,
Женнет-либас, эквер хъайи,
Булут бубад пIирни булах,
Руьгъ секиндай я чи даях.

Дин-Иман яз, рикIни-жигер,
Агъдаш юрдар, пIирер – шейхер,
Муьмин тир шейх, Булут буба,
Элдиз гуьрмет авай зурба,
Эхиратдин сур – кIвал, рагъмет,
Хъана адаз гъанаг, кьисмет!

БАРКАЛЛА!

Чи багъманчи Хайируллагъ,
Зегъметкеш я, халис, валлагъ,
Гъаф хъана ви гъар са гунагъ,
Куьмек хьуй ваз Чехи Аллагъ!

Булут бубад зиярат – дагъ,
Хъана хьи лап женнетдин багъ,
Гъаж я ам, пак тир муьмин,
Гъар са кIвалах ийиз таьмин,
Халкъдиз гъалал къуллугъзавай!

Бес гъавилай тушни яйлах,
Гъар пакамахъ нурлу яз рагъ,
Шуршурдалди рахаз булах,

КIватI хъана эл, стхани вах,
Диндин гуьрмет артухзавай!

Дин Исламдин, нур адалат,
Халкъдин багъри, чи зиярат,
Кьиле тухуз пак ибадат.
Зикир ийиз хъана панагъ,
Куь гъар садан гъаф хьуй гунагъ!

Куьмек хьуй чаз, Чехи Аллагъ!
Чи Пайгъамбар, Расулаллагъ
(с.а.с.)!

Амин!

Роберт КЕРИМОВ, Хуьруьгрин хуьр

АХЦЕГЪРИН ТАРИФ

Са пад дагълар, са пад багълар,
Им тебиатдин хевлет я хьи,
Мугъманри ийиз тариф,
Яшайишдиз женнет я хьи.

Фириягъ рекьер, тIарам кIвалер,
Хуьр шегьердиз ухшар я хьи,

Гъамамикай хкуд лезет,
Яд бедендиз дарман я хьи.

Роберта квез кхъена шиир,
Хуьхъ квез Ватандин къадир.
Кьиле твах бубад веси,
Вилик финикай ая фикир.

ЧИЛ НАРАЗИ Я

Гзаф йисара чна гъасилна бегьер,
Чна фу гуз хвена шегьерар,
хуьрер.

Куьтен, трактор гила я яргъа,
Вучиз гъатнава чун цацарин
юкъва?

Уьзуьмлухрани зун хъайид я,
кьунши,
Карчи кас акурла жеда хьи хвеш,
Темпел жезва гила жегъилар чи,
Куьз пис патахъ дегиш я жемат чи?

Гад атайла тебиатда гъатда ван,
Рекьера – техил авай машинрин
карван.

Куьз хъанва абурун къадар

къе тIимил?
Вуж я абурун винел къе гъизвайди
гъил?

Масадбурун гуьрерал ийиз алвер,
ТIимил яни чяхъ жуван чилер?
Бубайрин весияр хкваш тIун
рикIел,

ТахъайтIа бедбахтвал къведа
чи килел.

Эй чIехибур, ая тIун фикир,
Пис тирни гъа куьгъне девир?
Кесиб тиртIани халкъар шад

тир эхир,
Къайгъусуз хъайитIа, чи эхир
я пехир.

ГЪИЛЯЙ ТЕФИЗВАЙ КЕЛЕМРИЗ
КХЪЕЙ ЧIАЛ

Ругуд вацра чIугур зегъмет,
Хуьн паталди жуван килфет,
Бегьер хкана, хвена кIвале,
Муьштери гъат тийиз гъиле.

Йиф яргъи я, аяз – кьизмиш,
Ийизвач чун садани саймиш,
Я Аллагъ, вакай куьмек хьурай,
Чи келемар гъилияй фирай!

Шегьерда эциг пунктар чIехи,
Жедайвал ана келемар чи,

Шегьерни хуьр шад жеривал,
Чи гъилени кьве кепек жеривал.

Чун рекъелай алудна хьи,
Гъилевай кIир къакъудна хьи,
Бакудкайни уна лап яргъа,
Гъатнава чун суалрин юкъва.

Гатуз далдамрин ван япара,
Пул авайбур – кеф, ахвара...
Маларини тIуьн техийиз келем
Гадариз мажбур хъанва кьерел.

Бренбег АБДУЛЛАЕВ

КАИНАТ

Каинат, зун тажубна на,
Куьз икI назар чIугунватIа?
Бязибурун нефс хьиз вуна
Зи рикI чIехи авунватIа?

Инсанлухдин уькIуь, туькьуьл
Дадмишнавай некIедикай
Яраб, рикI, вун ятIа са гъуьл,
Секин тежер лепедикай?

Халкъдин гьиссер гъайбатлур,
Гъахълувилихъ гъарарат яз,
Къабулзава, заз туш ягъур,
Зун гъвечли са зиярат яз.

Белки, белки жанлу терез,
Эбре хъана кьисметдикай,
Алахъзава элдиз эвез
Ийиз жуван девлетдикай.

Гъакъсузвилер – куь тIурфанар,
Инсафсузбур зи чан патал,
Гъужуммир зал, гъиз нукъсанар,
Зун уьлчме я виждан патал.

Севинжи МУРТУЗАЛИЕВА

ЗУН КЪАМАРИ
ЧУХВАЗВА

Къуд патахъай алтIушна зал,
Зун къамари чухвазва.
Гегенш дуьнья дар хъана заз,
Зун хиялрин дустагъдава.

РикIел хъай хер сагъ хъижедач,
Гъикъван яшар хъайитIани.
Заз табийни жез кIанзавач,
Хажалатриз гъич сакIани.

РикIин тIал алудун патал,
Къекъвезва зун чIалан дагъда.
Зи хиялриз авач мажал,
Абур ава цавун чагъда.

Шукур хьуй Аллагъдиз эвел,
Ада гуй чаз секин рикIер.
За квез лугъун рикIин гьиссер,
Саданни рикIел тахъуй хер.

ДУЪНЬЯ ФАНА
ПЕНЖЕР Я

Къвез ятар авахъиз фида,
Рагар, накъвар чикIиз фида.
Атайбур килигиз фидай,
Дуьнья фана пенжер я.

Садаз эквда ада хъсан,
Садаз къван жеда ам залан.
Килигиз тух тежез инсан,
Дуьнья фана пенжер я.

И дуьнья чаз тапанди я,
Инсан лап цавуз акъудда.
Вир са легъеда гакъуддай,
Дуьнья фана пенжер я.

Аллагъдиз шикаят ава,
И дуьнья куьз икI фана я?
Экв такурди, кеф чIугурди,
И дуьнья низ туна физва?

Тарих авай куьгъне дуьнья,
Гъар агайдаз вун цийи я.
Вичихъ кьетIен къанун авай,
Дуьнья фана пенжер я.

Садбур еримишна фида,
Садбур рекьера ярх жеда.
Вири куьнераллаз тухудай
Дуьнья фана пенжер я.

1990-йисуз Хуьруьгрин хуьруьн
СОШ куьтягъавилин гьакъиндай **Ра-
мазанова Суьльгъият Мусаевнадиз**
ганвай Б 312512-нумрадин аттестат
квахънава. Адал АМАЛ АЛАМАЧ.